

Acésta fôia ese cate 3 côle pe luna si costa 2 fiorini v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 10 franci cu porto duplu alu postei.

TRANSILVANI'A.

Fôia Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se face numai pe cate 1-anu intregu. Se abonédia la Comitetulu asociatiunei in Sibiuu, séu prin posta séu prin domnia collectoru.

Nr. 19.

Brasiovu 1. Octombre 1878.

Anulu XI.

Sumariu: Precuventare la unu vocabulariu de cuvente straine. — Consideratiuni ortografice. (Fine.) — Recensiunea unoru ABCdarie romanesci. (Urmare.) — Procesu verbalu. — Bibliografia.

Precuventare la unu vocabulariu de cuvente straine.*)

„Se incepemu dela mosiu Adamu. Pentru-cà si modulu acest'a de a ne aretá ideile prin buc'a asta ce o numimu gura, inflandu cîmpoile plamaniloru, scotiendu aerulu pe tiev'a gîtului si tocandu candu cu buzele, candu cu limb'a, si amestecandu-se si nasulu cate-odata, si modulu acest'a, dicu, totu dela mosiu Adamu se trage.

Totu lucru candu incepe dela inceputu e mai bine; pentru cine dice cà nu e mai bine, incépa dela còda. Asia incependu dela inceputu, potemu dice, cà vorbele unei limbe, ori-care va fi, unele suntu dupa imitati'a sunetelor ce audimu in natura, cá vorbele prunciloru: papa, buf... cá: miau, bea, cucu, pupu... cá plici, troncu, pocu... cá tuna, bubue, vèjie, mdrmaie, urla... si altele cá acestea, care in tóte limbile se asémene cá si interjectiele o! a! ah! oh! u! e! i! pentru-cà natur'a e un'a preste totu loculu.

Alte vorbe ér suntu dupa conventia sau invoire, dupa nisce intemplari ori-cari; s'au invoitu adeca unii ómeni mai de multu cá tichiei se-i dica tichía, dracului dracu, capului fòra creeri se-i dica capu secu, asia e invoirea si asia le remane numele. Ér déca voru dice tichiei fesu, dracului Cornea ori Aghiutia, capului secu tivga... atunci numai decàtu alta invoire, alte mode, limb'a o vedi séu inaintandu séu scadiendu diu ceea ce era. — Ér déca oru dice unii: multu, altii poli; altii bocù,**) altii cine mai scie cumu; atunci vedi cà e totu aceea ideia, si unor'a le place se-i dè unu pume, altor'a altulu, éta turnulu lui Babelu, éta despartirea limbeloru de unde incepe: Incepe adeca dela vorbele prin invoire, ér nu dela celea prin imitati'a naturei, cà-ci pisic'a totu camu miau face in tóte limbele.

*) Acésta satira philologica, publicata de càtra unulu din cei mai renumiti philologi ai Romaniei in an. 1847, devenita in dilele nòstre fòrte rara, meritá de multu cá se fia reprodusa in usulu „serenissimiloru nostrii Delfini,” carii camu de 3 ani încóce plecara, pe 30 de ani inapoi, la Voina si la Draganu, la Muchtar-Efendi si la Kir Vasilache. Red.

***) Franc. beaucoup = multu.

Alte vorbe ér suntu prin dedicatia, sau, cumu amu dice prin tragere de urechi sau de nasu, nu ne pasa; cumu adeca avendu Romanulu vorb'a punere, i-a mai cerutu ànim'a se mai dica si elu apunere, pre-punere, su-punere, le-a cerutu si loru ànim'a se mai dica si pro-punere, de-punere, im-punere, o-punere... Cei de antaiu, dicundu pune-nere, nu au vrutu se stè in locu, remanendu cu gur'a cascata si le-a plesnitu prin capu se mai dica si pusu, puitoriu, puitura... Cei de ai doilea, vediendu esemplulu, nu se lasara nici decumu mai diosu si unde se repedira odata, incepura a le tocá o limba, si dau inainte: supositia, prepositia, propositia, impositia, compositia, depositia, depositu, opositia... si sci-ti cumu facura tóte vorbele acestea si cei de antai si cei de ai doilea? Observati bine si vedeti, cà pe tóte le trasera de urechi vrendu nevrendu, totu din vorb'a punere. Si dicundu vrendu nevrendu, are unu întielesu fòrte mare si fòrte profundu, intocmai cá si versurile marchisului din Pretiòse. — Astfelu e si cu vorb'a venire. Nu se stemperara ómenii si incepura a dice si cu-venire, si cuviosu, pre urma altii si con-venire, si con-ventia, si sub-venire, si sub-ventia, si pre-venire, si pre-ventia, si su-venire, si su-venintia, si a-venire si a-venitura sau a-ventura, si a-venimentu, si evenimentu, si re-venire, si pro-venire, ba si svenire. Si asia mai inainte si cu alte vorbe. De au facutu bine sau reu, nu sciu; totu ce sciu se ve spuiu este, cà lucrulu s'au facutu cumu ilu vedeti si d-vòstra, si mai vertosu, càti mai sciti si alte limbe vedeti, cà pare cà e unu facutu, cà-ci toti ómenii, din ori ce coltiu alu lumei se tienura unulu dupa altulu, care de care. Eu de asiu fi fostu faciã la inceputulu lumei si ar fi venitù ómenii se me întrebe: ce si cumu se faca? se'si mai bata adeca capulu cu limb'a si cu acestu necontentitu scarti'a, ce se numesce scriere? Eu le asiu fi disu: „Nu ati auditu voi, cà Dumnedieu v'a disu: „Cresceti si ve inmultiti si impleti pamentulu si ve bucurati de densulu?” Aveti de tóte si ce ve remane a ve mai bucurá, déca cincii si siese ani din viétia nu cunòsceti mai nimicu; altii, cine mai scie càti, ve totu dau pe foi si pe punu cu chic'a in gaura se invetiati invoirile altor'a, si remasiti'a vietiei a invetiá pre altii, a ve

certá, a ve incaierá si a ve despoiá unii pre altii si scrierea cea mai multa se ve fia cumu se ve incurcati si se ve descurcati, mai reu incurcandu-ve, se strigati pentru adeveru, candu sunteti minciun'a in-pelitiata, pentru dreptate, candu scopulu ve e cumu se amagiti pe altii, se ve spargeti sbierandu, pana vine cea santa de mórte si ve astupa gurele.“ Inse fiindu-cà nu am fostu la inceputulu lumei si fiindu-cà nu m'a intrebatu nimene, pentru-cà si ceialalti ómeni se mai pricepu si ei câte ceva si le-au datu si loru Dumnedieu minte, lucru s'a facutu, cà asia a trebuitu se se faca si nu-lu mai potemu desface. Trebuie dar se ne purtamu si noi cumu s'a purtatú lumea.

Eu inse mi-am uitatu, cà me apucasem se ve numeru pe degete, de câte moduri suntú vorbele unei limbe, si am luatú campii retacindu-me. Asia diceam, mi se pare, cà vorbele unei limbe, unele suntú dupa imitati'a naturei, altele dupa conventia, altele prin deductia, si altele, care 'mi mai remanea se ve spanu, prin imprumutare.

Se vedemu acuma, cumu suntú celea prin imprumutare. S'au facutu câteva limbe aici si colea, si popórale neastemperate incepura a-si dá buna-diu'a unulu altuia candu cu caciul'a, candu cu sabi'a in mana, candu cu tiopi, faióre, tivlichii si ogliandiore, candu cu pehlivanii, candu cu óse de magariu, candu cu descantece, candu cu protectii (pentru-cà s'au aflatu ómeni si cu ânima cá aceea), si incepura a avé între sine acelea pecate de daravere, incuscrintu-se, supuindu, supuindu-se, candu deasupra candu de desubt, si acésta se numí comerciú si relatii între popóra. Din acestu amestecu sau buna-diu'a incepura ómenii a'si imprumutá si vorbele, si de aici incepura a esi si alte limbe corcite mai multu si mai puçinu.

Se vorbimu de câteva limbe ce jucara unu rolú mai insemnatoriu in lume. Ómenii adunati si amestecati din Afric'a si din diverse parti ale Asiei, formara in Greci'a limb'a elena; acésta limba dusa transito in Itali'a, si mai de aici ruai de colo formà pe latin'a. Latin'a ér' intindiendu-se pe unde si-a întiercatu draculu copii, mai cu amestecaturi, mai cu binele, mai cu reulu, candu ciomagindu, candu ciomagita si ea, formà la unu locu pe Italic'a, la altulu pe Spanic'a, si la altulu pe Roman'a, la inceputu intr'unu modú, apoi intr'altulu, apoi intr'altulu . . . , pana in dilele nóstre, asia cum o vedi cu ochii verdi.

Eu v'am spusú de câte moduri suntú vorbele unei limbe, adeca de patru; celea trei dintaiú suntú, cumu amú dice, ale tale d'intru ale tale; cà-ci si cuculu este altulu, si punere, si prepunere, si prepusu, si impusu si compusu, si venire, si in, si prin urmare si inventia, cá se ve dica ceva, ce vine colea in, adeca in capu, séu, cui nu-i place se aiba capu, aiba si glava, destulu cà inventia va se dica ceva, ce cineva are inlaintru in ceva, si fia minte, fia capu, fia capatiena, fia glava, nu ne pésa. Modulu

inse de alu patrúlea, ce l'amú numitu prin imprumutare, e curatu strainu, nu e alu teu dintru alu teu.

Lucru strainu acumu este dupa cumu dice turculu, thiurliu, thiurliu, adeca feliu de feliu.

Ori e cá mantau'a diumetate négra diumetate rosia, cá butuculu, cá catusiele, cá fierale arestatului ce vrendu nevrendu ti le pune altulu in spinare de mani, de gátu si de pitióre, fara se fia ale tale.

Ori e cá averea ce si-o face cineva à la Tuscrulu, si apoi striga in gur'a mare, cà e averea lui agonisita cu sudori.

Ori e unu daru ce'ti face altulu si nu ti-lu mai cere inapoi.

Ori e o imprumutare care, daca esti omu de omenia, se cuvine se o intorci inapoi.

Prin urmare dar lucru strainu e ori impusu cu forti'a, ori rapitu, ori daruitu, ori imprumutatu,

Acumu ce feliu dati d-vóstra cu mintea, cà suntú vorbele din limb'a nóstra? dupa imitatie naturei, dupa conventie, dupa deductie, dupa de ici colo? sau de tóte la unu locu? Firesce cà de tóte la unu locu? Candu venira Romanii intaia-data pe aici, voru fi sciutu ei ce suntú cazaniile, pisaniile, pesnele si glavele, voru fi sciutu, nu mai departe, parintii nostri, ce suntú perigavorele, podorojnele, opisele, otnasiniile? Voru fi sciutu Romanii cei d'intaiú, ce parascovenii mai suntú pliesisurile, inghindiselele? Voru fi sciutu ei, cà voru se vie odata Turcii in Europ'a si dela densii voru se le aduca Kilipirgiiú din Fanaru, kilipirurile, hatfrurile, havaeturile, cacirmalele, locmalele, caragioslucurile si moffuzfcurile? Scia matronele de pe atunci ce va se dica dantelele, fermoarele, coafsurele, siamoá, antiarisire, randevù? Scia soldatii legioneloru lui Traianu sau si ai falan-geloru lui Decebalu ce este iusbasia, kirsardaria, ti-stia, praporgicia, smotru, dejurstva? Scia judecatorii loru ce este divanulu, si presurdva si pecetea? De voru fi sciutu ei de tóte acestea, candu pe atunci nu era pe lume nici unguri, nici turci, nici fanaru, nici muscali; de voru fi sciutu ei d'alu de acestea, trebuie se fi fostu cu draculu Romanasii aia dintaiú; ér' daca nu voru fi fostu cu draculu, ei cu Dumnedieu, cà multi au venitu crestinati chiaru de Petru si Pavelu la Rom'a, atunci fóra indoiala cà nu voru fi sciutu si totu voru fi vorbitu între sine si fóra vorbe de acestea, afóra numai daca nu voru fi fostu muti.

Nisce vorbe cá acestea vediuramu ca suntú straine, si unele le-amú lasatu si altele le mai tienemu; inse cumu le-amú luatú noi? le-amú furatu? le-amú rapitu? ni le-a daruitu cineva? ni le-a impusu cu fortia materiale ori morale? sau ni le-amú imprumutatu? De le-amú furatu ori le-amú rapitu, bine ne siede se fimu astfelu de ómeni? De le-amú luatú imprumutu, cauta se le damu inapoi, daca vremú se fimu ómeni de omenia. De ni le-a impusu cineva cu forti'a, nu au auditu nimenea de nici unu arestatu, se-i fia scumpe fierele si butucii. Ér' daca ni le-a

daruitu si ne-au inchielbaratu limb'a cu densele, in-
tipuiti-ve o féta seraca si despoiata, intiortiolata cu
lemosina straina, pe spate cu o ie, dinainte cu siortiu
si fota, in pitióre cu cisme rosii sau galbene tiutiuiate
ori cu catãri scalciati, cu perulu velvoiu si in des-
ordine, in capu cu capella si in frunte inferata cu
o pecete óre-care (aici nu dicu sigilu). Adevveratu,
cã nu i se vede golitiunea, pórtã vestimente de po-
mana; inse este de doritu asemenea stare?

Inse limb'a nóstra totu nu e in starea unei a-
semenea fete: materi'a ei este romana, adeca a sa,
form'a i e romana, adeca a sa; averea ei materna
este mare si indestula, inse ea e lipsita, cà-ci nu
sciu cine a facutu se credia, cà ce a remasu dela
muma-sa nu este alu ei, si se inpotiotionéza cu cinste
straina, fóra se aspire la onórea materna. Si cei cari
i apara drepturile si voru se o reintrege in averile
sale, suntu considerati cá nisce visatori si innoitori.
Starea limbei nóstre nu e ca acelei fete orfane: limb'a
nóstra 'si are averile materne, si o facu necunoscuta
numai vestimentele straine, nisce petece ce o facu
ridicola. Inse ia se vedemu, câte suntu petecele astea?

De va lua cineva dupa urma tóte vorbele straine
câte una una si i-o veni, d'a minunea, se le numere
facundu-le gramada la unu locu, slavonesci, turcesci,
unguresci, grecesci; din Fanaru, nemtiesci si insusi
din tieganesci, nu le va afla mai multu de 300 de
radecine. — Cum se póte asta? numai 300 de vorbe
straine avemu noi in limb'a nóstra? va intreba cineva.
Eu crediu cà si mai puçine suntu acelea de rada-
cina; inse fiindu-cã nu ajunsera Romanului, elu facu
unu feliu de speculatia cá acela ce spunea odata ca
s'a suitu, nu sciu unde, si vrendu elu acolo se se
dè josu, cá se nu cadia, s'a descinsu de cingatoria,
a legat'o de unu capeteiu susu, si de celalaltu a la-
sat-o diosu, cá se se lase si elu apoi tienduse de
densa, sciti d-vóstra cumu, ghiemuitu, cu pitiórele
inclestate si tienduse tare cu manele. Vení, vení,
bietulu omu candu palidu candu rosiiu, la vale, pana
in capetulu cingatórei, si pitiórele i bananaia cu vest-
mente cu totu in drépt'a si in steng'a; cantá in diosu,
si mai era multu pana diosu, numai uitanduse 'lu
lua fiori. Ce se faca omulu? Pe locu éra susu, cum
putu, trase cingatórea, stete pucinu a cugeta si vediu
cã numai cu innaditura o póte scóte la cale. Asia
taia cingatórea, nu pociu se ve spuiu curatu, in câte
bucati, si incepu a o innoda cá se-i ajunga. . . .
Eram copilu candu am auditu istori'a acésta si in-
cepusemu a dormita cá copiii si cá multi din d-vó-
stra, audindu-me pre mine. In celea de pe urma
am adormitu cumu se cade si nu sciu ce va fi fa-
cutu bietulu omu, s'o fi datu diosu cu naditur'a? a
remasu totu acolo? nu pociu spune curatu.

Asia facura si Romanii in intielesu intorsu: cu
vreo doue trei sute de vorbe straine nu le era de-
stulu se se suie adeca si ei la parnasu. Luara verb'a
slava, intogmai cá si grecii verb'a armata, la-
sara verb'a gloria, cumu lasasera si grecii verb'a

opla; si dela slava incepura a innadi si' la glo-
riosu disera slavitu, la glorificatu ér' sla-
vitu; luara verb'a cinste, si uitara verb'a onóre,
si la onoratu i disera cinstitu, la onestu totu
cinstitu, la stimatu, cinstitu, la stimabilu
totu cinstitu la onorabilu, respectabilu,
venerabilu totu cinstitu; uitara verb'a liberu,
cá grecii vorba Elenu, si incepura a dice slo-
bodu, cá grecii Romaios — atatu le siedea bine
greciloru candu se numea Romani, càtu si noue
candu ne numimu slobodi. — Incepura dara ro-
manii dela slobodu a mi-ti innadi si a face slobod-
dienia, slobodire, sloboditu, sloboditura . . . petece
unulu si unulu, numai bune se te arati cu ele la
nunta si insusi si la palatu, pentru-cã esti bine pri-
mitu cu dél-de astea; uitara in celea de pe urma
romanii, lepadandu'si literale, uitara si de a scrie, si
i pusera popii slavoni sau slavonisati a'si pune de-
getulu in locu de pecete cá se se credia, si le disera
„iscalia“ adeca „manjesce;“ incepura a manji
chartia si a se manji pre degetulu, adeca a se iscali;
si dela iscalire incepura a innadi si a face iscalitu,
iscalitoria, iscalitura, sus-iscalitu, sub-iscalitu, adeca
cumu amu dice preste totu, manjitu, si pre faciã
si pre dosu, si pe capu si pe pitiore; uitara verb'a
bellum cu tóte cà pana mai incóce totu mai con-
servá verb'a belicósa, pentru stofele ce era asia de
tari si trainice, càtu se potea lupta cu tempulu si a
tiené mai multu; uitara dicu verb'a bellum si in
loculu ei luara verb'a resboiu, adeca talharia -
cã-ci resboiu curatu talharia va se dica — si in-
cepura a innadi: resboitoriu, resboitu, resboinicu,
adeca neavendu cu ce se se mai bata, cà-ci perdu-
sera armele, incepura a se despoia intre sine. . . .
Cu catu vomu inainta mai departe, cu atatu scan-
dalulu cresce, si stamu aci, cugetanda cà e destulu
o maciuca la unu caru de óle.

Poteti acumu pricepe, cumu se inavuti limb'a
romana cu innaditure. Inse acestu feliu de specu-
latii urmara pana la anulu 1817. Vediura bietii ro-
mani, cà cu innaditurele in locu se ajunga la Par-
nasu, ei se pusesera la Cucuiat'a. Incepura unii a
desnoda, a lapeda, a croi din nou, incepura a pune
pétra preste pétra si petrile din unghiu totu mai
taricele, si de voru merge totu asia, póte cà voru
ajunge, daca nu pre vreunu munte, incai pre vreo
colina; cà-ci cumu mergea, innadindu din teiu cur-
meiu, si acatiandu-se, cá se se suie, de spini si de
polamida, si de buruiene putrede, cu catu opinteal'a
le era mai mare, cu atata da inapoi cá bobocii de
ratia si de gâsca candu ciupescu si intindu ierba.
Eu dau cu mintea, cà de ar face cineva unu tablou,
care se represente o asemenea suire cu nade, nu ar
semena nici-de cumu o caricatura, ci din contra o
espeditie fórté eroica catra acelu Parnasu, mai ver-
tosu de va pune in capulu ei si pre vreunu Voinea.

Tablourile cá tablourile si Voinii cá Voinii, se
le lasamu si se-i lasamu la Dumnedieu incoló; se

venim la vorb'a noastră. Diseram, că Romanulu totu innadi, că se se scie, cumu facea bietulu omu acela că se se dè diosu. Inse Romanulu dela descalicatóre, i-a disu nu sciu cine si romanasiu in diminutivu, care, pentru cine scie bine romanesce, va se dica copilulu dracului. Copilu, copilu: inse cu ce nu-i vinea lui bine, o da pe bete. Pre candu era prin bisericele lui popi slavoni si slavoniti, audia dela densii vorb'a „popa,“ o dete din gura in gura si o luà la trei parale, in càtu fia-care ministru alu lui Dumnedieu mai bine va se fia preotu pe romania decâtu popa pe slavonia. — Dela slavoni audira romanii vorbele gospodu, blagorodnicu, si le trecura din gura in gura cá pre cani in tarbacéla, pana candu incepura a dice: Ce totu gosporodesci si blagorodesci, popo? — Dela ei audira si vorb'a: bobotéza, si cu tóta ortodocsi'a si pietatea loru esemplaria nu se potura tiené de a nu dice unora cá conulu Draganu, candu patu câte ceva, că a patitu o bobotéza de i s'a dusu numele. — Totu dela popi si carturari audira si vorb'a jupanu; si jupane in susu jupane in diosu, pana nu mai vru nimeni se fia jupanu. — nu sciu evreii de voru mai voi in diu'a de astadi. — Totu dela unii cá acestia audira si vorb'a Craiu, nu vrura nici de cumu se numésca nici pre Davidu nici pre Solomonu crai, lasandu acésta vorba pentru cei de curtea vechie.)*

Va urma.)

Consideratiuni ortografice.

(Fine).

In fine pentru deosebirea unoru cuvente, cá: *musca* — *musica* — *musica*, *pisica* — *pisica* etc. bucurosu amu primi svatulu celu pretiosu alu fonetistiloru; — numai se vedemu ce facu ei in casuri analoge, precumu e la: vecinicu**), pacnicu, Ivacicovici etc.

Tóte aceste esceptiuni sporadice si la noi, cá si la alte limbi, — la etimologisti cá si la fonetisti sunt de a se aduce la ordine prin norme conventionale, — éra nu prin resturnarea edificiului intregu alu limbei.

Dupa ce asia dara din atingerea celoru mai marcabile momente ale ortografiei romane amu vedutu, cá córnelé si códele fonetice nu corespondu recerintieloru nici scientifice, nici pedagogice, nici economice, nici estetice; — si dupa ce s'a aretatu

*) Cuventulu Craiu slav. Kral, magy. Király, tatar. Ghirai, Gherai, in Munteni'a este pana in dio'a de astadi sinonimu cu berbanu, cu omu teneru, care 'si petrece dile si nopti in betii si desfrenari, precumu isi petrecea mai de multu junimea pe la curtile domnitoriloru si dinastiloru mari si mai mici. De aici frasea Craiu de curtea vechia (in Bucuresci), cumu si derivatele Craisioru, Craidonu.

Not'a Red. Trans.

**) Vedi „Telegr. Rom.“ Nr. 38.

pana la convingere, că atatu scrierea catu si cetirea si pronunsierea corecta a limbei romane se póte fórté bine si siguru regulá si instruí prin regulele basate pe insusirile ei eufonice; éra casurile exceptionale se potu normá totu asia de lesne si siguru numai cu ajutoriulu semneloru conventionale de accentuare, prin care semnele cele négative de neaccentuare ale sisteméi fonetice devinu cu totul de prisosu: incheiamu discussiunea, ce o amu fostu inceputu: cu aderinti cultului foneticu*), observandu-li inca numai atat'a, că prin descoperirile noastre n'amu vrutu se luamu nici-decum o atitudine ofensiva ei numai defensiva.

La romanii cei de dincolo de Carpati, unde semnele fonetice, cá semne ajutatórie la trecerea dela slovele cirile la literile latine, au fostu introduse**) oficiosu, si pana acum inca nu s'au delaturatu formalmente, — recunóscemu indreptárea de a le mai folosi, convinsi fiindu că acele — dupa cumu vedemu din progresele societatiei academice — nu peste multu voru cadea de sine.

Pana si particulariloru de dincoce, cari tiparescu carti, ce ori sunt menite si pentru scólele de dincolo, ori au altu asemene scopu specialu — nu li potemu denegá libertatea de a'si tipari cartile dupa gustu séu necesitate. — Insusi marele etimologu A. T. Laurianu si-a tiparitu cartile sale scolastice de dincolo cu semnele auxiliare fonetice; — si societatea academica din Bucuresci a dechiaratu, că nu eschide operatele scrise cu atari semne fonetice dela concursurile pentru operatele de premiatu.

Tóte aceste nu ne jenéza pe noi.

Dar' ceea ce ne face de a redicá vocea sunt casurile: candu vedemu, cá unii din particulari atacandu cu tendentiositate unitatea ortografica — unic'a unitate ce mai aveamu noi aici, — voru — in loculu ortografiei adoptate de toti prin consense formale si concluse competente, — se obruda natiunei pe cale fortiata si necompetente unu modu de scriere, care prin caracterele sale cele straine, si prin formele cele stricate numai o deforméza si o despica intr'o limba vechia si un'a neologa***); — candu din unele propuneri, ce s'au facutu si mai de curendu in sinodulu archidiecesanu din Sibiu amu observatu, că ei aru fi voitu cu totu pretiulu se bage ortografi'a loru si in afacerile oficiose bisericesci — fara de a mai intrebá, cá ore ce parere au si cei din diecesele celelalte? — fara de a mai gandí, cá óre nu se tiene de competinti'a congresului nationalu de a sustiené unitatea ortografica in biserica? — candu in fine vedemu, că ei isi uita cu totul si de aceea,

*) Dr. Marienescu continua in „Tel. Rom.“ tractatulu seu despre ortografia, in care dà o analiza a ortografielor etimologice si fonetice, ce e démna de atentiunea publica.

**) Au fostu introduse semnele fonetice, dar' nu si libertatea de a schimosi limb'a in haterulu aceloru semne.

***) Inclinatiune, si declinatie séu declinatie etc.

precumu că mai avem si alte corporatiuni cu o competintia multu mai larga si mai potrivita de a se exprime in privinti'a recerintieloru ortografice, — precumu e asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana*), societatea academica etc.

Facia de atari agresioni m'am vediutu silitu si eu — că unulu celu ce inca din tineretie amu contribuitu cate ceva la consolidarea si sustinerea unitatii ortografice — se apucu din nou pén'a de defensiune, pe care déca cate odata o-amu apesatu pré tare, si déca, descoperirile mele ici colea le-am mai presaratu si piperatu si cu cate o gluma prietinoáa, — apoi se fiu si eu privitu de pre deplinu escusatu, pentru că — ce e dreptu — avemu multe — fórte multe lipse de tóte, dar' tocmai de córne si códe la ortografia — dieu — n'am avutu acum nici o trebuintia!

Pe candu ne-amu luatú libertatea de a reprobá inconvenientiele fonetice, — pe atunci nici decumu nu amu disu, că scrierile cu ortografi'a etimologica n'aru avea si ele pecatele lor.

Intre scaderile cele mai remarcabile, ce depopulariséza ortografi'a etimologica, la primul locu trebuie se punemu pasiunea cea excessiva mai cu séma a Blasieniloru de a latinisá cuvintele si formele limbii si acolo, unde nu e nici o lipsa. Asia nisce scrieri incarcate si intiepenite cá aceste: *Ai scaimbatu vitiei cu porcelii, si ai ulitatu, cá leonii nu sunt lepori de prein vinia* etc., — te facu se fugi mancandu pamentulu!

Totu asemenea impressiuni curioáe facu si nisce cuvinte nepeptinate cá acestea: *Nu e bene se-ti prendi mentea cu strigonele si mulierile nebone* etc. Ele te facu se te apuci de capu, si se strigi: Dómnne, scapa-me de etimologisti cá acestia, cá de fonetisti me voiu apera eu!

Nu mai puáinu burlesca mi se pare si formul'a pluralulu neutrulu in *a*, precumu sunt: *principia, adverbia, ósa, óua* etc. Lasa, cá nicairi nu se pronuncia cu *a*, si cá la cuvintele ce finescu in *cu* si *gu* nici nu se potriveáe d. e. nu se dice: *aca-le, peteca-le, belciuga-le, plotóga-le*, ci: *ace-le, petece-le, belciuge-le, plotóge-le* etc., — dara ea e cu totulu si de prisosu, pentru că form'a de flexiune in *e* ajungându pentru tóte asemenea casuri, dá o regula generala.

Déca asia dar' scrierea fonetistiloru: *principii de ortografie* (orthographische Fürsten) e unu extremu ridiculosu, apoi dieu! si *principia-le* (nu cumva prin-

*) Asia credému, că si asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana etc. la cea mai de aprópe a sa adunare se va pronuciá din nou in respectulu ortografiei, — si reprobandu tentatiunile fonetice, nu numai se va dechiará din nou pe langa ortografi'a etimologica, dar' inca mergându cu unu pasu mai inainte prin adoptarea duplicatiuniloru la consonante, in interesulu unitatii ortografice la toti romanii, se va identifica in privinti'a ast'a cu societatea academica.

cipesele?) de ortografia ale etimologiloru dela Blasiu te facu se credi, că ei latinisandu asia — voru se fia mai Papa decatu insusi Pap'a dela Roma!

Trecându la ortografi'a societatii academice din Bucuresci, apoi si aci inca aflamu destule defecte, dintre cari sulevamu numai urmatóriele:

Cea dintaiú regula, ce a facutu societatea academica in privinti'a ortografiei e gresita cu totulu. Aceea e punctulu 1 alu *modulu de scriere alu societatei academice* (Annalele I. pag. 280) ce suna asia: „Literile *d, s, t*, inainte de *i* pierdu sunetulu propriu, schimbandu-se in sunetu accidentalu. — Unde aceste trei litere inainte de *i* isi conserva sunetulu propriu, caus'a e, cá *i* nu e originariu, prin urmare se substitue prin *e*.”

Din acésta regula — mai intaiú premis'a aceea, — cumcá *d, s, t*, inainte de *i* pierdu sunetulu propriu — e falsa, d. e. diregu, singuru, tina, etc. — apoi si nexulu causalu cumcá atari *i* — cari nu alteréza pe *d, s, t* si-aru trage originea din *e*, — nu e totu-deaun'a adevératu, d. e. sinu, platimu, gasitu, etc.; prin urmare si consecinti'a ce o trage societatea de aci, nu numai e cu totulu nelogica, dara ea ar' fi pentru limb'a romana si fórte funesta, — Ce limba ar' mai fi, si acést'a — rogu-ve! „Den harteele diplomatece amu cetetu, cá cu ce patema, cu ce sela, cu ce terania s'a dectatu posetiunea politeca“ etc.

Dar' apoi regulele, ce si le-au formatu laboratorii lexiconulu academice in privinti'a sunefeloru derivate ale lui *d, s, t*, — sunt si mai gróznice. Ele intre altele dicu: „consonantele *d, s, t*, au sunetu siueratu nu numai cu *i*, cá in esemplele de susu, ci si cu *e* dupa dinsele, candu dupa acestu *e* vine *sc, st, ll, rr*, s'au *r* urmatu de alta consonante: putredescu, passescu, intellegu, terrina, termu, testu, serpi, desertare.“ (Vedi dictionariulu societatii academice, — de Laurianu si Maximu 1871 pag. XXIII.)

Acésta regula pe catu e de complicata si greáia, — pe atatu e si falsa si netrebnica. — Eu socotescu, cá nici cei ce o au facutu nu o potu tiené in minte asia dupa cumu e formulata — si mai cá ar' fi fostu mai usioru de cuprinsu, déca luandu lexiconulu, si insirandu tóte cuvintele, ce voru se le traga sub calapodulu acestei regule, aru fi disu, cá *d, s, t* se immóia si inainte de *e* in cuvintele urmatóre: *putredescu* etc. citandu intregu lexiconulu cu atari cuvinte.

Se me ierte d-loru, dar' ast'a apoi nu ar' fi o regula, ci o secatura, o adevérata tortura, — facia de care — nu e mirare — déca fonetistii se apera cu totu aparatulu córnelor si códeloru, dar' voru avea totu dreptulu, se-si arate si coltii!

D'apoi regul'a acést'a monstruósa e totu d'odata si falsa, pentru că nu *e* cu literile ce mai urméza immóia pe *d, s, t*, in siueratórie, ci — dupa cumu amu aretatu mai susu — semi *i* ce se afla intre *d, s, t* si *e* din radecin'a cuvéntulu, d. e. *putredi-escu, pasi-escu, tieri-na* etc. Ér' déca atare semi-*i* acolo nu esista, *d, s, t*, nici nu-si póte pierde sunetulu origi-

nalu, d. e. plate-scu, gas-escu, terribile, testamentu, serbatóre, disciplina etc.

Feriti-ve asia dara — de atari asia numite regule intortocate, cari numai depoporaliséza, éra nu ajuta ortografi'a etimologica, — si precisati atatu regulele, catu si esceptiunile asia, cá ele se fia lesne de intielesu, lesne de invetiatu si lesne de tienutu in minte; apoi cá ele se póta — cuprinde intre barierele sale tóte — séu celu pucinu marea maioritáte a casuriloru, pentru care ele s'au facutu.

Mai fia-mi permisu se intrebu si aceea, de ce tréba e formul'a *ione* in locu de *iune*, candu potemu traf omenesce si cu acést'a? Apoi bage de sama, cá celu ce vrea se scape de *iune*, lesne cade in *oane* d. e. legiune si legióne, bune si bóne etc.

Spre norocire, vedemu din annalele societatatii, cá nici ea nu se tiene intru tóte de aceste regule pe catu excessive, pe atatu si defectuóse, — ci totu mai tare se apropia de acelu stadiu, unde etimologi'a trebue se tiena echilibrulu cu recerintiele fonetice.

Déca peste aceste mai avemu inca ceva de disu, aceea este recomandarea, cá — dupa ce academi'a isi stabiliséza regulele sale de scrisu, apoi se le si tiena mai cu acuratétia. — D. e. in annalele societatatii, din an. 1877 pag. 2, punctulu 2, aflamu intr'o singura alinea urmatóriele variante: existá, esemplarulu, exacta, exemplariulu, essactitatea, essista, textulu etc. — Asia pe alte multe pagini aflamu: tipársca si typari (pag. 4); Muzeu si museu (pag. 33 si 69) etc.

Dupa ce annalele societatatii se tramitu la tóte societatile literarie din afara, ori ce strainu observandu aceste alteratiuni, va dice: cá aceste variante sunt pentru erori de tipu pré dese, éra pentru sistema — pré nesistematice. Déca unu particulariu cade in atari inconsecintie, se póte mai lesne escusá; — dar' la o societate academica, care trebue se tréca de modelu in scriere, — atari gresieli se iérta mai cu gren.

Ceva atentiune mai multa trebue se-i recomendam societatatii academice si in privinti'a semneloru de accentuare, candu aflamu d. e. in annale pag. 3: *a ne opri aici spre a arata* (opri — aratá); pag. 4: *va capata* (capetá); *a tine* (tiné — tiené) etc. — Apoi se nu ignoreze, cá publiculu cetitoriu astépta cu totu dreptulu, cá se nu lipsésca nici odata acele indicie aperte de langa *i*, cari i dá acestuia insusirea de a schimbá sunetulu lui *d*, *s*, *t* in siueratórie, — pentru cá altu-cumu cetitorulu nu scí indata deosebi pe *tine* de *tiene*, *sine* de *síne*, *platii* de *plátii* etc.; si de ce *i* immóia pe *d*, *s*, *t*, in cuvintele: „disse“ (disse) éra in „prapadisse“ nu, in „auditu“ (audítu) éra in „claditu“ nu? etc.

Din extremele oposite ale ortografieloru fonetice si etimologice, — potemu vedé, cá: „in medio veritas.“

Parásésca fonetistii córnelé si códele cele de prisosu, apoi formele cele stricate si straine, precumu sunt finalele in nație, fința etc.; éra de alta parte

mai slabésca si etimologistii din corsetulu latinatatii cei pré strinse, cu care intiepenescu unele cuvinte, cum sunt: „scalimbaturile leporiloru de prein vinia“ etc.

Vrendu a incheiá nu potu se lasu neatinsa imputarea cea stereotipa a celoru de dincolo, cá noi cei de dincóce avemu unu stilu greoiu, cá scriemu intr'o sintaxa straina; cá intrebuintiamu pré multi latinismi etc.

Asia e! trebue se recunóscemu tóte aceste; dara déca ne influintiéza limbele intre cari traimu, nu e vin'a nóstra; dupa cumu nu e nici meritulu eschisivu alu celoru de dincolo, cá influintiati de limb'a francesá au adoptatu o sintaxa mai potrivita cu limb'a romana.

Pe catu inse cei de dincolo au o sintaxa mai buna, pe atatu de defectuosi sunt in recerintiele gramaticale. Pare cá la ei pici nu se mai invétia prin scoli gramatic'a romana.

Noi déca mai adoptamu din candu in candu cate unu cuventu latinescu, apoi celu pucinu i dámu form'a limbei romane. Cei de dincolo inse primescu in limb'a romana cuvinte franceze cu carulu, fara se le imbrace in portulu romanescu. Ei incarca limb'a romana cu gasconade galice garnisite cu totu feliulu de alte cuvinte straine, — pare cá te affi in bazarulu din Tiarigradu!

Asia gasimu prin tóte gazetele loru: *a decedatu* si totusi *decessu*; *a decidatu* si totusi *decisiune* si *decisie*; — *a procedatu* si totusi *processu verbalu*, *retrocedare*, *retrocessie* si *retrocessiune*; *a ceda* si *cessie* si *cessiune*; *a coincidatu* si *conincisu*; etc. cu unu cuventu, ei déca afla cá francesulu dice: *décéder*, *procéder* etc. apoi socotescu, cá tóte verbele adoptate trebue trase pe calapodulu conjugatiunei in *are*, — fara de a gandi, cá romanulu mai are si conjugatiuni in *ère*, *ere* si *ire*.

Mai departe: *a congedia pe minister*; — *prinț straniu*; — *buvoar*, *ardoasa*, *exposéu*, etc. *dizposiți penali* si totu acolo: *dizposițiuni generale*. — Mai aflamu apoi: *inceapa romaneasca* si la din contra: *océnu*, *tétru* etc. *sdrobitu* — *zdrobit* si *đdrobit*; — *ciorba de đardavaturi cu franđele* si *ongemocht* etc.

Periodele cele lungi, cu incise peste incise, cari te ostenescu de gandesci cá-ti ese sufletulu pana ajungi la capetu, — se tienu de slabitiunile scriitoriloru de dincóce. Dar' dieu! si constructiunile cele merunte, de cate doue-trei cuvinte ale celoru de dincolo, carora li s'au scurtatu viétia cu cate o pauza catu o prajina de lunga, — inca te facu se-ti perdi rabdarea, — pentru cá trebue se cetesci cate diece — doue-dieci de atari foliutie pana affi unu conceptu rotundu, unu intielesu deplinu, o ideá completa. Sunt scriitori buni si rei si dincolo si dincóce; dincolo mai multi, pentru cá si scriu mai multi. Peccatum est intra muros et extra. De aceea e bine pana potemu invetiá unii dela altii.

I. cav. de Pusçariu.

sensiunea unoru ABCdare romanesci.

(Urmare.)

In aceste puncte de vedere si din altele ce le pôte vedea totu muritoriu, ce va prinde acésta carte in mana, trebuie se dicemu că numitulu Abcd. e neintuitivu, nemeticu, nepracticu, fara gustu si duce cu greu si nesiguru la scopu. Literile alfabet. mare scrisu, afara de pucine, nu au locu nice decatu in unu Abcdariu romanescu, si mai alesu in unulu aprobatu la anulu dlui 1878, din partea prea ven. ordinariatu diecesanu de Gherla.

Se ne vedemu de cale!

Lectiunea a 54-a. Numire de fapture si de lucruri. In scóla. Aci ne infaciosiédia numele obiecteloru de scóla.

Lectiunea 55-a. A casa. 1) Cas'a cu despartimentele si mobilele ei; 2) In curte: animalele domestice; 3) In gradin'a de legume si flori: numele legumeloru si ale floriloru; 4) In gradin'a cu pomi: numele pomiloru si ale fructeloru; 5) In alta parte langa casa. Aci ne arata numele edificieloru de langa casa, ale nutretieloru si ale bucateloru; 6) Unelte de casa si de economia.

Lectiunea a 56-a. La beserica.

Lectiunea a 57-a. In satu. Locuitorii satului cu respectu la ocupatiunea loru.

Lectiunea a 58-a. Nume de persóne, tieri si tienuturi si cetati, cu fia-care initiala mare cate un nume.

Lectiunea a 59-a. Domnedieu.

Lectiunea a 60-a. Prunculu. Ore nu era mai bine disu, „Copilulu,” că-ci pruncu e fiulu omului muritoriu numai atata, pana inea nu vede sórele; indata ce vine pe lume, e infante si apoi copilu; cá copilu incepe a amblá la scóla si nu cá pruncu*).

Lectiunea a 61-a. Cas'a, descriere.

Lectiunea a 62-a. Curtea, descriere.

Lectiunea a 63-a. Scóla, descriere, éra dela aprópe la departe!

Lectiunea a 64-a. Omulu. Aci, dupa ce ne repeteadia lectiunea a 59-a, Domnedieu, ne spune istori'a mosiului Adamu si a mósiei Ev'a, pana 'i-a pusu in raiu.

Lectiunea a 65-a. Beseric'a, unde intre altele dice: Mai bine „potu“ ómenii cunósce pre Domnedieu si a se rogá lui in cas'a lui Domnedieu; óre nu erá mai bine disu: Mai bine „invétia“ ómenii a cunósce pe Domnedieu in beserica? Apoi: Bese-

*) Cestiuni de acestea se le mai lasamu filologiloru. Bertranii traductori ai cartiloru ss. numescu pe Is. Chr. pruncu si candu éra de 12 ani (Luca c. II. 43 etc. etc.) De alta parte la chronicari copilu se aplica adesea numai la prunci nelegiuiti, se pune si in locu de a produ, care ar corespunde la modernulu cadetu, junisioru, lat. Puer, cá si la adolescens; in Romani'a se dice mai preste totu Baiatu, baiata, si prea bine asia.

Not'a Red.

riceloru au „usia“ mai mare, nu „usi“ mai mari? si éra: Scóla e mam'a prunciloru, nu a copiiloru?

Lectiunea a 66-a. Satulu séu Comun'a, Opidulu si Cetatea. — Satenii cu toti la olalta se ingrivescu de beserica, de scóla. Mai bine erá disu „si“ de scóla, că urmédia punctulu dupa obiectulu alu 2-lea alu propusetiunei.

Lectiunea a 67-a. Campulu... é loculu unde cosescu érb'a, o usca si facu fênu din ea, se dice „ritu“ si fênatiu. Provincialismulu „ritu“ potea fi inlocuitu prin romanulu si totu odata universalulu pratu, aci potemu eliminá terminii rei, provincialismii. Rîtu, de altu-cumu 'si are insemnatatea sa: nasulu rimatoriului. Se nu-lu confundamu deci cu pratu, că-ci e numai instrumentulu cu care scurma praturile*).

Lectiunea a 68-a. Tienutu. Titulele bucatiloru de lectura sunt aci articulate, aci nearticulate; nu mai scie omulu de ce se se tiena.

Lectiunea a 69-a. Tiera. — Statu. Aci: Celu mai mare (?) in tíera se dice domnulu séu domnitoriu tieriei; si éra: Tíer'a in care ne amu nascutu „dicemu“ că e patri'a nóstra. Ba nu dicemu, ci este! Apoi din propusetiunea amplificatoria: é' déca voru trai reu unulu cu altulu, nu voru poté fi fericiti — scóte pentru-că: Unde-i unulu, nu-i potere. La ne-casu etc. Déca a voitu dlu autoriu se tinda la masim'a acést'a, trebuiá se dica: Ómenii trebuie se traiesca in unire etc.; é' déca nu, nu potu fi fericiti că-ci: Unde-i unulu etc. Premisele dlui autoriu le poté duce mai bine la masim'a: Unde intra cërta-n casa, de acolo noroculu iése!

In acésta bucata de lectura ne face cunoscenti cu superiorii besericesci: Episcopu, Archi-Episcopu si Metropolitu. Pe acestea-i scrie cu initiala mare, că-ci si d-sa dela Santi'a Loru puoede, éra numele gentilite nu, d. e. Unu Metropolitu alu „romaniloru“ locnesce in Blasiu; si éra: multi „romani“ au invetiatu etc. De altcumu aceste pôte se privescu de libertati poetice.

Lectiunea a 70-a. Pamentulu. Se vedemu inceputulu: Pamentulu este rotundu cá sórele. Éra incepemu a veni la lucruri rotunde, har ceriului! Dupa ce ne spune cele 5 continente, apoi ne spune că noi veniramu din Itali'a dela Rom'a.

Lectiunea a 71-a. Ceriulu; lect. 72-a. Lumea; lect. 73-a. Canele cu bucat'a de carne in gura, fabula; lect. 74-a. Copilasiulu modestu, anecdota; lect. 75-a. Albin'a, invetiatura descriptiva, in versu; lect. 76-a. Corbulu si vulpea, fabula; lect. 77-a. Tempulu, descriere; lect. 80-a. Vér'a, descriere; lect. 81-a. Tómn'a, descriere; lect. 82-a. Cantare catra Nascatóri'a de Domnedieu; lect. 83-a. Cine ce invétia, mórtea-lu desvétia, anecdota; lect. 84-a. Nu furá, istorióra; lect. 85-a. Cine nu se indestulesce cu pucinu, nu e

**) Rîtu, cá parte de campu, este ung. Rét, in Romani'a Livada, in estensiune mai mare fênatiu, campu, siesu.

Red.

vrednicu de mai multu, istorióra; lect. 86-a. Nu ve certati! istorióra in versu; lect. 87-a. Nemultiamirea, istori'a unei intemplari din Spart'a, (lucru din vecini); lect. 88-a. Nu minti, istorióra; lect. 89-a. Sentintie; lect. 90-a. Plugariulu cu ochilari, fabula in versu; lect. 91-a. Omulu mincinosu se rusinéza in susi, fabula; lect. 92-a. Cine e lenesiu, se face si mincinosu, istorióra; lect. 93-a. Ioanu si Valeriu, invetiatura indreptatória spre diligentia; lect. 94-a. Romulu si Traianu, istoria; lect. 95-a. Vulpea si strugurii, fabula; lect. 96-a. Numerii arabici pana la 1000 La pag. 68 lect. 93-a avuramu 1 Iunie 1842; de acolo pierduramu pana aci 842. Bine mergemu; de amu pierde in tóte cá in cunoscinti'a cifreloru, atunci candu finimu cartea, nu mai scimu nimicu. Urmédia finea: Tabl'a inmultirei in ciclulu numeriloru pana la 100, cu adaosulu: de 10 ori 100 suntu 1000.

Atat'a, catu vediuramu, fu disu din dósca in dósca, din parete in parete, in cartea dlui Ioanu P. Papiu. Numai facia de acestea se ne damu opiniunea; paréiloru le damu pace, cá-ci precumu intrég'a carte, asia nici pre pareti nu vomu aflá baremi un'a litera ciriliana. Potcovele acelea ce ni sunt si bune se le invetiamu? Literatur'a besericésca vomu invetia o latinesce la Pest'a. Totusi erá bine se avemu in Abcd. baremi cá din curiositate, vre-una lectiune, séu incai literele.

In urm'a celoru premise, crediu cá fia-care din on. lectori si-a formatu un'a idea despre Abcdariulu dlui I. P. Papiu.

Eu inse, cá acel'a ce-mi luaiu libertate a'ln descrie, sum liberu a'mi descoperi si opiniunea ce o am castigatu despre desu citatulu opu. Éta opiniunea mea:

Numitulu Abcdariu se folosese, unde se folosese, in lipsa de altulu mai bunu, séu cá-ci e cumu amu dice — espedatu cu pasportu vidimatu.

Domnii invetiatori catu o folosescu, nu voiescu a dice cá nu cunosc, ci nu cutéza a folosi vre-un'a carte, fia si mai buna, déca nu li e vêrita de susu.

Ori-care se fia caus'a, e destulu de tristu. Pana avemu Abcdarie romanesci destule, ar' trebui se ne alegemu; da, ar' trebui se ne alegemu noi invetiatorii arm'a. La esamenu, candu vine dlu protopopu, nu ia in considerare, cá cartile ce le folosimu ar' fi bine inlocuite prin altele mai demne de seclulu presente; nu ia in considerare nici alte imprejurari ce obvinu unui invetiatoriu, mai alesu in dieces'a Gherlei, ci isi arata nemultiamirea publica, colea intre ómenii necarturari. (Intrebati pe Alesandru Bot'a, cumu i mergeau trebile, candu functioná cá invet. in Cristurulu Ciceului, sub dlu protopopu I. Papiu?)

Rabda deci dascale, déca nu te folosesci nici de pucinelu dreptu ce ilu ai — cá recompensa pentru multele datorintie ce-ti sunt impuse — de a-ti alege insuti arm'a de aparare.

Sperandu cá domnii si fratii colegi din susu numit'a diecesa voru binevoi a-si procura cate unu

esemplariu din tóte Abcdariile romane ce le in patria, le voru studiá si in fine voru locurile competente licentia pentru folosirea Abc. pe care 'lu voru aflá mai bunu; sperandu in un'a din siedintiele reuniunei invetiatoriloru din numit'a diecesa (se me erte lumea de cumva Gherlenii nu au reuniune) va aratá unulu din membrii ei, cá dieu! nu pré poti tienea pasu cu altulu, déca esti descultiu, éra drumulu grunzuros, pre candu companionulu de calatoria e preparatu cu tóte cele necesarie pentru drumariu; si va recomanda din tóte Abcdariile numai pre unulu, care inse se fia demnu de tempulu de facia, de anulu 1878.

Spre a intinde aci atat'a vorba, me aduse mai tare imprejurarea cá, in numit'a carte, nu afla omulu nici un'a descriere intuitiva. Partea prima a cartiei e prea grea, nefindu metodica, intuitiva; éra partea a 2-a e prea monotona. Nu a variatu, materi'a din destulu, nu a descrisu unu singuru instrumentu de agricultura, o singura ocupatiune; scurtu: avemu abcdarie cu multu mai bune, dara si acele trebue modificate. Aci inse modificarea nu e recomandabile, ci inlocuirea.

(Va urmá.)

Procesu verbalu.

Adunarea generala a asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu. tinuta in orasiulu Simleu la 4 si 5 Augustu cal. n. anulu 1878.

Siedinti'a I. in 4. Augustu.

Conformu programei publicate in diarie de comitetulu asociatiunei, membri ei, — dupa terminarea servitiului divin — se adunara diminéti'a la 9½ óre in numeru considerabilu, — in care s'a vedútu si o cununa de dame, precum si numerosi reprezentanti ai poporului, — in localitatea teatrului alésa de comitetulu arangiatoriu pentru siedintiele adunarei generali.

Membrii adunati alegu o comisiune pentru a invitá presidiulu asociatiunei la acésta adunare.

Preste pucinu timpu comisiunea se reintórce, in frunte cu dlu George Baritiu, primu secretariu alu asociatiunei, carele — intimpinatu cu vivate entusiastice — aduce la cunoscinti'a asociatiunei, cá atatu presiedintele, catu si vice-presiedintele sunt impedeati de a fi potutu veni a conduce siedintiele acestei adunari generale; invita dara adunarea se-si aléga unu presiedinte adhoc.

Dlu George Popu, luandu cuventulu, si accentuandu, cá adunarea ia cu regretare actu de absentia silita a ilustriloru ei presiedinti, propune de atare pe dlu primu secretariu alu asociatiunei, George Baritiu, ceea ce se si primesce cu entusiasmu.

Dlu George Baritiu, ocupandu presidiulu, mul-

tiamesce pentru acést'a distincțiune, si cere concursu adunarei, spre a poté conduce cu succesu si-dintiele ei, la cari d-sa pana acuma participase ca gregariu. Apoi dreptu cuventu de deschidere, face o revista asupra trecutului literaturii nóstre. Imparte in doue acést'a revista; in partea prima desvólta istoriculu faselor, prin cari a trecutu literatur'a nóstra pana la anulu 1860. Literatur'a nóstra — dice d-sa — datéza din secolulu alu XVI-a; atunci ideile de reformatiune, cari avura o inriurire atatu de mare asupra progresului pe terenulu bisericescu, politicu si socialu, nu potura se remana fara efectu nici asupra stárei culturale a romanilor. Primulu resultatu, ce s'a ivitu, a fostu o miscare literaria bisericesca; primele nóstre monumente literarie apartienu ramului bisericescu. Aceste apoi intr'atata se inmultira, incatu formara o biblioteca intréga. Incetulu cu incetulu apoi barbati de litere ai romanilor incepura se faca incercari si pe alte terenuri. Dar' in curendu ei detersa preste pedece mari.

Aceste pedece fura: slavismulu, care s'a incubatu in biserica nóstra si apoi elenismulu, care intrase in viét'a sociala si publica romana. Dar cu tóte acestea obstacole, lucrarile acelor barbati nu remasera fara efectu, cá-ci geniulu bunu alu natiunei i-a aperatu. Acestu geniu ne-a scapatu esistentia nóstra nationala. Barbati nostri de litere au totu lucratu si totu lucrandu produsera o literatura, cu care potém stá in faci'a Europei, cá-ci celu ce vrea se-si formeze o biblioteca compusa din tóte produsele literaturii romane, acél'a póte se adune vre-o diece mii de lucrari. Dar' nu e destulu se ne multiamim cu resultatulu acesta; trebue se tindem a inaintá, spre a ne poté pune in o linia cu popórale cele mai civilizate.

Acest'a a fostu motivulu, care a indemnatu si pe barbati de frunte ai natiunei se infiintieze asociatiunea acést'a.

In a dou'a parte a cuventarei sale, dlu George Baritiu esaminéza, care este progresulu facutu de literatur'a nóstra in anii dela 1860 si pana acum'a, si dice: In timpulu mai nou si regimulu a vediutu, cá trebue se deschida limbei si literaturii romane unu terenu mai mare; ast'a fu caus'a, cá inca inainte de 1860 s'au infiintiatu translate, cari au tradusu legile si ordinile oficiale; apoi se tiparira carti scolare, si se concesse infiintiarea acestei asociatiuni. Evenimentele nu ni-au permis, cá noi romanii se damu acestui institutu de cultura nationala atat'a nutrimentu, catu amu fi doritu; dar' natiunea a facutu catu a potutu. Resultatele acestei asociatiuni si pana acum'a sunt considerabile; multi tineri au capetatu dela ea stipendii si ajutóre, cari apoi devenira fii folositori ai natiunei. Er' literatur'a s'a inaintatu prin infiintiarea foii „Transilvania“, organulu oficiale alu asociatiunei. In tempulu mai nou inse se aratá unu resultatu imbucuratori si pe altu terenu, anume: s'a desteptatu in poporu simpati'a pentru meserii, ceea ce ii lipsia

cu totulu. De candu asociatiunea dá ajutóre pentru invetiaceii de meseriasi, numerulu acelor tineri romani, cari intra pe carier'a de meseriasiu, se sporesce, ceea ce se constata evidentu priu aceea, cá precumu va aratá raportulu comitetului — pentru cate unu ajutoriu de 25 fl. anunciatu de asociatiune, au recursu patru-dieci si unulu de tineri, ér' pentru cate unu ajutoriu abea de 12 fl. 50 cr. au concursu sietedieci.

Sub impressiunea acestoru rezultate inveselitóre, dlu Baritiu saluta cu bucuria activitatea presenta a asociatiunei si deschide adunarea ei, fiindu intimpinatu in mai multe restimpuri, precum si la fine, de aplausele adunarei.

Inainte de a trece la ordinea dilei, ia cuventulu dlu vicariu alu Silvaniei, Alimpiu Barboloviciu, si — prin o cuventare bine inspirata — saluta adunarea presenta in numele despartimentului XI. alu asociatiunei.

I. Trecundu la ordinea dilei, urméza alegerea de 3 secretari ad hoc pentru redactarea proceselor verbali.

Presedintele propune si adunarea aclama de atari pe dnii: Dr. Grigorie Silasi, Demetriu Suciu si Iosifu Vulcanu.

II. Secretariulu alu doilea alu asociatiunei, dlu dr. Iosifu Hodosiu, cetesce raportulu comitetului asociatiunei despre afacerile pe anulu 1877/8.

Cassarulu cetesce raportulu seu despre starea fondului asociatiunei si a fondului academiei de drepturi.

Conformu programei avea se urmeze raportulu bibliotecariului asociatiunei despre starea bibliotecii, inse dlu presedinte aduce la cunoscinti'a adunarei, cá dlu bibliotecariu de o parte fiindu impedecatu d'a fi potutu veni la acést'a adunare, de alt'a cá biblioteca nefiindu inca completu arangiata, bibliotecariulu nu póte raporta; dar' va pregati unu raportu pentru viitórea adunare generala, observandu-se, cá de astadata s'a facutu amintire despre starea bibliotecii in raportulu comitetului.

Se ia actu si rapórtele se alatura acestui procesu verbale sub 1) si 2).

III. Conformu programei urméza alegerea comisiunilor; presedintele suspinde pe 5 minute si-dinti'a spre a se poté consultá in privinti'a persóneloru; cari se se aléga in acele comisiuni.

Dupa trecerea de 5 minute, si-dinti'a se redeschide si presedintele anuncia, cá a sositu o depesia de felicitare dela administratiunea „Predicatoriului Romanu“ din Gherla.

Depesi'a se cetesce si se intimpina cu aplause; se alatura sub 3).

IV. Presedintele aduce la cunoscinti'a adunarei, cá i s'a presentatu o lista de membrii din cari ar' fi se se compuna comisiunile indicate in programa.

Astu-modu in comisiunea de 3 membrii pentru revederea si esaminarea fondurilor si ratiociniului

pre anul trecut 1877⁸/₈, se recomanda dnii Georgiu Filipu, Gavriila Trifu si Const. Colbasi.

Se primescu.

V. In comisiunea de 3 membrii pentru incasarea de taxe dela membrii vechi si insemnarea de membrii noi dimpreuna cu tacs'a respunsa de acestia, se propunu dnii: Alesandru Popu, Vasiliu Vancu si Simeonu Orosu.

Se primescu.

VI. In comisiunea de 3 membri pentru a examina budgetulu asociatiunei prezentatu de comitetu pe anul 187⁸/₉, si a veni cu opiniunile sale in siediint'a urmatore, se recomanda dnii: I. M. Moldovanu, Emericu Popu, N. George Visia, Alesandru Lemeni, si Ioanu Angyal.

Se primescu.

VII. In comisiunea de 5 membri pentru propuneri se propunu dnii Teodoru Rosin, Florianu Marcusiu, Nicolae Negrutiu, Irodionu Sabo si Vasiliu Lesianu.

Se primescu.

VIII. Urmandu cetirea disertatiuniloru, presedintele spune, ca la presidiu s'au prezentatu 2 disertatiuni, un'a dela dlu dr. Gregoriu Silasi, alta dela dlu dr. Ios. Hodosiu.

Dandu-se cuventulu dlui dr. Gregoriu Silasi, dsa cetesce disertatiunea sa intitulata: „Universitatea dela Cotnari si invetiamentul romanu in secolii XV, XVI si XVII.

Disertatiunea, lucrata cu multu studiu, este ascultata cu atentiune generala si acoperita de aplause. Disertatiunea insasi se alatura sub 4).

IX. Timpulu fiindu inaintatu, cetirea disertatiunii dlui dr. Hodosiu se amana pe diu'a urmatore.

Dar' inainte de a se inchide siediint'a, presedintele da cetire unei depesie sosite tocmai in momentele acestea dela inteligenti'a romana din Siomcut'a mare.

Depesi'a se asculta cu bucuria si se alatura sub 5).

Presedintele inchide siediint'a prima la o ora dupa media-di, anuntiandu pe cea urmatore in diu'a viitoare la 9 ore inainte de media-di.

Dr. Gregoriu Silasi mp.
secretariu ad hoc.

Iosifu Vulcanu mp.
secretariu ad hoc.

Demetriu Suciuc mp.
secretariu ad hoc.

Siediint'a II. in 5. Augustu.

X. Siediint'a a dou'a deschidiendu-se la 9¹/₂ ore antemeridiane, se da cetire procesului verbale alu siediintei prime si se verifica.

XI. Presidiulu conformu programei, pune la ordine raportele aceluor comisiuni, cari suntu gata cu operatele lor.

Presedintele comisiunei pentru incassarea taxelor dela membri vechi si conscrierea de membri noi, Vasiliu Vancu, dechiara, ca comisiunea din vorba si-a terminatu lucrarea; deci provoca pre referintele Alesandru Popu a-si face raportulu 6). Raportoriulu arata, ca s'au incassatu cu totulu 428 fl. in numerrariu si 200 fl. in obligatiuni.

In specialu dela 28 membri vechi au incursu 245 fl.; dela 14 domni, ce se insinuara, ca voru se intre ca membri in gremiulu asociatiunei, anume dela domnii Vas. Lesianu, prof. gimn. in Beiusiu, Teod. Filipu, protop. in Lugosiulu de susu in Bihari'a, dr. Georgie Vuia in Aradu, Sim. Marincasiu, preotu in Kasapatak, Ioane Popu, preotu in Crasn'a, Dan. Mesesianu, preotu in Chiesdu, Vas. Vajda, not. in Carastelek, Dem. Dragosiu, preotu in Furmenisiu, Lud. Butcanu, Stef. Talposiu, not. in Dersida mare, Greg. Popu, preotu in Cigu, Dem. Popu, preotu in Baitia, Ioane Vasvari, preotu in Urmenisiu, Alesiu Siposiu, not. in Er Szentkiraly cate 5 fl. tacs'a de membru ord. si cate 1 fl. pentru diploma; dela dd. Daniulu Deleu din Pericelu si Const. Calbasi, proprietariu in Springu, cate 5 fl. tacs'a de membru ord.; era dlu avocatulu din Zelan, dr. Ioane Nechit'a, dorindu a se face membru fundatoriu, a depusu una obligatiune de desdaunarea pamentului ungara, in valore numerala de 100 fl. cu Nr. 15,205; afara de acestia membri ajutatori se facura dd. Paulu Bognariu in Simleu cu 1 fl., Vasiliu Papu in Banisoru cu 2 fl., Sim. Filipu, preotu in Badonu cu 2 fl. si Florianu Stoica in Simleu cu 1 fl.

Cu bucuria aduce mai departe referentele comisiunei la cunoscintia, cum-ca dlu subprefectu din Tasnad, And. Cosm'a, a oferitu pentru museulu asociatiunei 20 piese de monete vechi, mare parte din tempulu romaniloru, unele si din alte epoce; si cum-ca zelulu pentru inaintarea culturai nationali pre mai multi inisi nu-i lasa a uit'a nici de fondulu academiei romane de drepturi, oferindu pentru densulu dd. dr. I. Nechit'a 76 fl. 25 cr., cu cari se se cumpere una obligatiune de desdaunare transilvana in valore nominala de 100 fl., Ioanu Popu, propriet. in Domninu 3 fl., And. Cosm'a 1 fl., Ioane Angyal, adv. in Simleu 1 fl., Alesandru Orhianu 1 fl., Emericu Popu, adv. 1 fl., Florianu Cocianu 1 fl.

Comisiunea in fine prin rostulu referentelului seu propune, ca adunarea se rostesca multiamita oferitoriloru marinimosi, er' pre mai susu numitii domni, cari prin depunerea tacsai de membrii ordinari resp. fundat. si manifestara dorinti'a de a intr'a ca membri noi in sirulu membriloru asociatiunei, se-i suscepa in sinulu acesteia.

Adunarea gen. cu bucuria si multiamire ia actu despre sumele incurse si alalte oferte marinimose, si pre numitii domni nou-insinuati, intre vivate i prochiama membri fund. resp. ord. ai asociatiunei.

XII. Presedintele comisiunei pentru examinarea budgetului asociatiunei prezentatu de comitetu pe an.

187⁹/₁₀, Ioane Angyal cerendu cuventulu anuncia, că comisiunea, carei a presiedutu, 'si fini asisderea lucrulu si póte numai decâtu raportá.

In urmare referentele dr. G. Vui'a cetesce raportulu 7), aratandu, că comisiunea apróba tóte positiunile preliminare, si recomanda adunarei gener. primirea proiectului de budgetu in modulu precumu acela e specificatu.

Proiectulu de budgetu in desbatere generala se accepta unanimu.

XIII. Dr. Gregorie Silasi propune a se amaná discusiunea speciale a budgetului si a se ascultá mai intaiu raportulu comisiunei pentru motiuni si cereri, de óre-ce dela resolvirea cestoru din urma va depinde póte si modificarea cutaroru pusetiuni budgetarie. Dupa-ce presiedintele comisiunei pentru motiuni si cereri Florianu Marcusiu dechiara, că memora'ta comisiune e gata cu lucrarile sale: propunerea pentru amanarea desbaterii speciali a budgetului se primesce.

XIV. Se pune deci la ordine raportulu comisiunei pentru motiuni si petitiuni 8), pre care referintele prof. Teodoru Rosiu, prelegându-lu si desvoltându-lu mai pre largu, adunarea gen. 'lu accepta de basa a desbaterilor speciali.

XV. Luandu-se raportulu din punctu in punctu, raportoriulu arata, că reuniunea sodalilor romani din Clusiu cere a i se asemná óre-care ajutu reuniunei ca atare, cu atátu mai vertosu, că-ci adunarea gen. tienuta in Sibiiu acum 2. ani, i votase una atare posibila ajutorare, care cerere comisiunea aflându-o din punctulu tuturoror motiveloru ei justificata, propune a se votá disei reuniuni unu ajutu de 50 fl. din fondurile disponibili ale asociatiunei.

Se incinge una discutiune vivace pentru si contra ajutorarei, cumu si despre fondulu, din care se se ia eventualele ajutu; pe urma membrulu Georgiu Popu face propunerea, că adunarea gen. se decida mai intaiu despre aplacidarea séu neaplicidarea ajutorului de 50 fl. Inchidiendu-se discusiunea, se primesce propunerea membrului G. Popu, si cu mare majoritate se votéza asemnarea unei subventiuni de 50 fl. reuniunei sodalilor rom. din Clusiu.

XVI. In legatura cu acést'a I. M. Moldovanu propune, se se dea unu ajutoriu de 50 fl. si reuniunei rom. de sodali in Brasiovu, ce desvolta una activitate asia de laudabila si salutaria, ale carei rezultate le simtira si pana acumu fii de ai natiunei nóstre din cele mai diferite parti ale patriei.

Andrei Cosm'a face contrapropunerea de a se trece preste propunerea membrului I. M. Moldovanu la ordinea dilei, din cauza, că-ci reuniunea brasiovéna aflându-se si altu-cumu in impregiurari prospere, n'a recursu pentru unu atare ajutoriu.

La votare adunarea gen. reiepta propunerea facta de m. I. M. Moldovanu.

(Va urma).

Publicarea banilor incursi

la cass'a asociatiunei pentru literatur'a rom. si cultur'a poporului romanu ca tacse dela urmatorii domni membri ordinari dela siedinti'a comitetului din 31 Maiu 1878 si anume:

I. Petru Oprisiu, ampioiatu la telegrafu in Canisia mare pro 187⁹/₁₀, 5 fl. — Ioanu Predoviciu, parochu in Ocn'a Sibiiului pro 187²/₃ si 187⁵/₄, 10 fl. — O fundatiune anonima „Brasiovu“ pentru persónele cele mai insarcinate cu lucrarile asociatiunei 261 fl. 7 cr. — Michailu Besianu, not. publicu in Lugos pro 187⁴/₅, 187⁵/₆, 187⁶/₇, 187⁷/₈, 20 fl. — Ravento Cunteanu din Ord'a de josu cá membru nou 6 fl. — Alexandru Romanu din Pest'a pro 187⁵/₆, 187⁶/₇, 10 fl. — Cavaleru Ioanu Puscariu septemvir in Pest'a pro 187⁷/₈, 5 fl. — N. Fechete Negrutiu, redactoru in Gherl'a pro 187⁷/₈, 187⁸/₉, 10 fl. — Ilustrit. Sa dn. episcopu in Lugosiu dr. Victoru Mihali pro 187⁷/₈, 5 fl. — Iacobu Bológ'a, cons. aul. pens. in Sibiiu pro 187⁷/₈, 5 fl. — Andreiu Medanu, ases. in Siomcuta pro 187⁷/₈, 5 fl. — Antoniu Stoic'a, jude r. in M. Osiorheiu pro 187⁴/₅, 5 fl.

II. Prin directiunea despartimentului I. (Brasiovu) s'au tramisu dela urmatorii domni:

Michailu Stanescu, comerciante in Brasiovu pro 187⁷/₈, 5 fl. — Dimitrie Stanescu, comerciante in Brasiovu pro 187⁹/₁₀, 5 fl. — Petru Nemesiu, notariu reg, 187⁷/₈, 5 fl. — Iosifu Puscariu, advocatu pro 187²/₃, 5 fl. — Iacobu Muresianu, redactoru, pro 186⁷/₈, 5 fl. — Const. Steriu, comerciante, pro 187⁵/₆, 5 fl. — Iosifu Baracu, protopopu, 187⁷/₈, 5 fl. — Aronu Densusianu, advocatu, pro 187³/₆, 5 fl. — Ioanu Lengeru, advocatu, pro 187⁶/₇, 5 fl. — Ioanu B. Popu, comerciante, pro 186⁵/₆, 5 fl. — Diamandi Manole, comerciante, pro 186⁴/₅, 5 fl. — Ioanu M. Burbea, Stefanu Chichiumbanu, Andreiu Lupanu, comercianti si I Bacicu, covrigariu, toti din Brasiovu tacse de membri ajutatoari a 1 fl.

Sum'a 59 fl.

Din acésta suma au retienutu directiunea despartimentului spre acoperirea speselor prelimate 4 fl.

III. Prin directiunea despartimentului XI. (Simleu) s'a tramisu dela urmatorii domni:

Alimpiu Barboloviciu, vicariu in Simleu, pro 187³/₄, 5 fl. — Dn'a Mari'a Barboloviciu, vicaresa in Simleu, pro 187⁷/₈, 5 fl. — Dr. Vasiliu Lucaciu, parochu in Er Sancaiu, pro 187⁶/₇, 5 fl. — Emericu Popu, advocatu in Zelau, pro 187⁷/₈, 5 fl. — Demetriu Suci, advocatu in Sz. Cseh. membru nou pro 187⁷/₈, 6 fl. — Florianu Cocianu, advocatu in Sz. Cseh membru nou pro 187⁷/₈, 6 fl. — Simeonu Popu, proprietariu in Oartia membru nou pro 187⁷/₈, 6 fl.

Ajutorie dela urmatorii domni Laurentiu Caba, protop., Teodoru Laszloff din Hadad Györtelecu, Ioane Cosma din Györtelecu, Teodoru Danu din Györtelecu, Stefanu Szabó, preotu din Odesci, Ioane Szabo, notariu in Ardéhat, Ales. Popu, propriet. din Basesci, George Achimu, proprietariu in Asoagiulu de josu, Ioanu Ciurcasiu, preotu in Motisiu, Andreica Popu, propriet. in Basesci, Ilie Popu, propriet. in Basesci, Muresianu Mihailu alu Constantei din Basesci, Ioanu Remesiu din Basesci, George Popu alu Vasilichi din Basesci, Florianu Farcasiu din Basesci, Teodorica Popu din Basesci, Vas. Popu alu Gavrilii din Basesci, George Popu a Gligii din Basesci, Vas. Popu, preotu in Tamasesci, Petru Ilesiu din Basesci, Andreiu Popu din Basesci, Florianu Danila din Oartia de midilocu a 1 fl. 22 fl.

Sum'a 60 fl.

IV. Dela directiunea despart. XX. (Blasiu) prin colectantele d. dr. Ioanu R. tiu s'au tramisu dela urmatorii domni:

Ioanu Chirila, canonicu in Blasiu, pro 187⁷/₈, 5 fl. — I. Fechete Negrutiu, canonicu in Blasiu, pro 187⁷/₈, 5 fl. — El'a Vlassa, canonicu in Blasiu, pro 187⁷/₈, 5 fl. — Ant. Vestemianu, canonicu in Blasiu, pro 187⁷/₈, 5 fl. — Leontiu Leonteanu, canonicu in Blasiu, pro 187⁷/₈, 5 fl. — Stefanu

Manfi, canonicu in Blasiu, pro 187⁶/₇ 5 fl. — Ioanu Antoneli, canonicu in Blasiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Toma Ger. Albani, egumenu in Blasiu, pro 187³/₄ 5 fl. — Gedeonu Blasianu, profesore in Blasiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Basiliu Vancia, provisoru in Cergaulu mare, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Ioanu Moldovanu, profesoru in Blasiu, pro 187⁶/₇, 187⁷/₈ 5 fl. — Basiliu Ratiu, profesoru in Blasiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Georgiu Ratiu, profesoru in Blasiu, pro 187⁶/₇ 5 fl. — Alimpiu Blasianu, protopopu in Blasiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Simionu Micu, protopopu in Blasiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Ioanu Germanu protopopu in Blasiu, pro 187⁶/₇ 5 fl. — Nicolau Popescu, protopopu in Blasiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Ioanu Papfi, parochu in Craciunelu de josu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Sim. Popu Mateiu, protonotariu in Blasiu, 187⁷/₈ 5 fl. — Dr. Ioanu Ratiu, secret. metrop. in Blasiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Pentru diplome dela dd. Ioanu Papfiu, Elia Luca, Nicolau Todea si W. Krafft à 1 fl. 4 fl.

Sum'a 109 fl.

V. Dela dnii: Dr. Const. Moisilu, profesoru in Naseudu, pro 187⁶/₇ 5 fl. — Iacobu Lugosianu, protopopu in Turda, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Nicolau Tamasiu, parochu in Grindu, pro 187⁷/₈ 5 fl.

VI. Prin directiunea despart. VII. (Abrudu) s'au trimisu dela urmatorii domni:

Alesandru Filipu, avocatulu in Abrudu un'a obligatiune de statu Nr. 170,785 cu cuponii din 1 Iuliu 1877, 100 fl. — Ioanu Gallu, protopopu in Abrudu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Victoru Baritiu, not. cerc. in Abrudu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Ales. Ciura, parochu in Abrudu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Ioanu Todea, not. cerc. in Albacu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Nicol. Vladu, farmacistu in Abrudu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Ales. Macaveiu, proprietariu in Buciumu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Iosifu Ciura, preotu in Buciumu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — I. Macaveiu lui Moise propriet., in Buciumu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — David Candin lui Nicol., propriet. in Buciumu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Nicolau Lobontiu, propriet. in Buciumu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Dion. Balos comerciantu in Abrudu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Sim. Balintu, protopopu in Rosia, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Ales. Danciu, propriet. in Buciumu, pro 187⁶/₇ 5 fl. — Iuliu Porutiu, preotu in Campeni 187⁶/₇ 5 fl. — Ajutoria dela dd. Mich. Contesu, parochu 2 fl., Basiliu Chirtopu, magistru postalulu 1 fl., Gerasimu Morariu, jude com. 1 fl., Bas. Motora, parochu 1 fl., toti din Campeni, Ios. Draia, jude com. in Abrudsatu 1 fl., 6 fl.

Sum'a 187 fl.

VII. La adunarea generale tienuta in Simleu in 4 si 5 Augustu 1878 dela urmatorii domni:

Vasiliu Lesianu, profesoru in Beiusiu pro 187⁷/₈ m. nou 6 fl. — Teodoru Filipu, adm. protop. in Lugosiulu de susu pro 187⁷/₈ m. n. 5 fl. — Dr. Georg Vuia, medicu in Aradu, pro 187⁷/₈ 6 fl. — Sim. Marincasiu, preotu in Kasapatak, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Danila Deleu, in Perceciu, pro 187⁷/₈ m. n. 5 fl. — Ioanu Popu, preotu in Crasn'a, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — George Muresianu, preotu in Chiesdu, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Vasiliu Vaida, notariu in Carastelecu, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Demet. Dragosiu, preotu in Fürmenisiu, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Const. Colbasi, propriet. in Springu pro 187⁷/₈ m. n. 5 fl. — Ales. Popu, pretoru in S. Ciehu un'a actia de ale institutului Albin'a Nr. 1713 cu 5 cuponi dela 1 Iuliu 1879 m. n. 100 fl. — Ludovicu Buteanu, in Dohu, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Stefanu Talposiu, notariu in Dersida mare, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Gregor Popu, preotu in Cigu, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Demetriu Popu, preotu in Baiti'a, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Ioanu Vasvari, preotu in Urmenisiu, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Alecsiu Siposiu, notariu in Er Szt. Kiraly, pro 187⁷/₈ m. n. 6 fl. — Vasiliu Patcasiu, preotu in Er Hatvan, pro 187⁶/₇ 5 fl. — Ioanu Branu, proprietariu in Ujnemet., pro 187³/₄

5 fl. — Dn'a Laura Branu nascuta Vancai in Ujnemet. pro 187⁷/₈ 5 fl. — Demetriu Coroianu, protopopu in T. Szanto, pro 187⁴/₅—187⁵/₆ 10 fl. — Dn'a Elen'a Popu prin tatalu ei D. G. Popu in Basesci, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Vasiliu Popu, asesore orf. in Zelau, pro 187²/₃ 5 fl. — Teodoru Lengel, preotu in Stremtiu, pro 187⁴/₅ 5 fl. — Gavrilu Vaida, preotu in Bobota, pro 187⁰/₁, ¹/₂ si ²/₃ 15 fl. — Iridon Sabo, preotu in Ciesnia, pro 187⁷/₈, 187⁸/₉ 10 fl. — Ioanu Gallu protop. in Supurul de susu, pro 187¹/₂ 5 fl. — Ioanu Boitoru, notariu in Basesci, pro 18⁶⁹/₇₀, 187⁰/₁ 10 fl. — Ioanu Sirbu, preotu in Siciu, pro 187⁰/₁, 187¹/₂ 10 fl. — Alecsiu Bogdanu, in Desiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Ales. Lemeni, protopopu in Borsia, pro 187³/₄, 187⁴/₅ 10 fl. — Andreiu Cosma, jude adm. in Tasnad, pro 187⁵/₆ 5 fl. — Dn'a Mari'a Cosma, in Tasnad, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Ioanu Szabo, preotu in Tria, pro 187⁶/₇, 187⁷/₈ 10 fl. — Vasiliu Vancu, protop. in Portelecu, pro 18⁶⁹/₇₀ 5 fl. — Ioanu Popu, posesoru in Domniu, pro 187³/₄, ⁴/₅, ⁵/₆, ⁶/₇, ⁷/₈ 25 fl. — Georgiu Iuhas, protopopu in Supurul de josu 10 fl. — Ioanu Vicasiu, protopopu in Hidveg, pro 187¹/₂ 5 fl. — Filep Georg, avocatulu in Tasnad, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Iosif Vulcanu redactorulu in Pesta, pro 187⁰/₁ 5 fl. — Alimpiu Barboloviciu, vicariu in Simleu, pro 187⁴/₅ 5 fl. — Sim. Bocsia protopopu in Catilu rom., pro 187⁷/₈ 5 fl. — Teodoru Rosiu, profesoru in Beiusiu, pro 187⁰/₁ 5 fl. — Dr. Ioanu Nichita, avocatulu in Zileu un'a obligatiune urb. ung. Nr. 15205 cu cuponi din 1 Maiu 1879 100 fl. — Ajutoria: dela dd. Paulu Bognar din Simleu 1 fl., Vas. Pap 2 fl. si Sim. Filipu, preotu in Badon 2 fl., la olalta 5 fl. — Gregor Silasi, profesoru in Clusiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Vas. Sulia, proprietariu in Bothaza, pro 187⁷/₈, 187⁸/₉ 10 fl. — Andreiu Francu, jude reg. in Clusiu, pro 187³/₄, 187⁴/₅ 10 fl. Nicolau Popu, parochu in Ch. Monostor, pro 187⁰/₁, 187¹/₂, 187²/₃ 15 fl. — Vasiliu Almasianu, avocatulu in Clusiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. — Dr. Aurelu Isacu, avocatulu in Clusiu, pro 187⁷/₈ 5 fl. —

VIII. Totu la aceea adunare generala pentru fondulu academieci dela urmatorii domni:

Ioanu Nichita, avocatulu in Zelau cu conditiune, de a se cumpera o obligatiune urbariale 76 fl. 25 cr., Ioanu Popu, proprietariu in Domniu 3 fl., Andreiu Cosma, pretoru in Tasnad 1 fl., Ioanu Angel, avocatulu in Simleu 1 fl., Alesandru Orcianu in S. Ciehu 1 fl., Emericu Popu, avocatulu in Zelau 1 fl., Florianu Cocianu, avocatulu in Ciehu 1 fl.

Sumele de sub VII. si VIII. 628 fl. 25 cr.

IX. Prin directiunea despartimentului XI. (Simleu) dela dn. Vasilie Ghetie, protopopu in Cucu, pro 187³/₄, ⁴/₅, ⁵/₆ si ⁶/₇ 20 fl.

„Dela cass'a asociatiunei trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.“

BIBLIOGRAFIA.

Unu interesante catalogu de carti romanesci compusu in a. c. ne veni dela dn. W. Krafft din Sibiu. Coprinsulu aceleia 'lu recomandamu la toti amicii limbei si ai literaturai nostre nationale. Totu odata aratamu ca de aci incolo la dn. Krafft se afla depuse in comisiune tote publicatiunile Societatiei academice romane din Bucuresci cu pretiuri fixe si moderate; era anume Dictionariulu si Glossariulu, ambele carti in 221 de cole s'au sca-diutu din 72 franci numai la 15 florini v. a.